MONITOR

Na Rok Pański 1782.

Num: C.

Dnia 11 Grudnia

Contemnet laudem virtus, licet usq; sequatur
Gloria virtutem, corpus ut umbra suum
Est etenim virtus aliquid, nil gloria: sicut
Est aliquid corpus, Corporis umbra nihil.

Mośći Panie MONITOR.

Nie mogę tego ścierpieć żebym W. M. Panu nie przełożył dziwney owey Pitagoresa na-

nauki. Nic nieczyń ſzpetnego ni przed innemi, ni przed tobą, naybardziey ze wſzyſtkich obawiay ſię ſiebie. I wierzay W. M. Pan, iż dobrego człowieka, tak wſtyd dopuścić ſię grzechu na nayſkrytſzych mieyſcach, iak publicznie przynaywiękſzym tłumie. Cnota ieſt ſłońcem bliſko zazieraiącym ſzkła, a czyſte ſumnienie ieſt iey okrągłym zayzrzeniem: niemaſz coby w człeczey duſzy tron lub zwycięſkie wyſtawiało krzeſła, oprocz cnoty. Cnota niczego procz ſiebie niepotrzebuie: ta czyni człowieka w tym życiu wſpaniałym, w przyſzłym chwalebnym. Siwe włoſy nieprzyſpoſabiaią czci; lecz życie cnotą ozdobione noſi z ſobą chwałę. Wielkie ieſt ſzaleńſtwo, że człowiek rzadko myśli

śli o cnotliwym życiu, zawſze zaś o długim, chociaż w iego ieſt mocy żyć cnotliwie, długo zaś aby mogł żyć dokazać niepotrafi. Z dobroci przyrodzenia pochodzi iż żyiemy, lecz z cnoty że uczciwie żyiemy.

Gdy ſię człowiak poda na cnotę i poczciwość, nieżyie światu lecz ſumnieniu, i bieg życia ſwego odprawia na wzor płanet światu przeciwny. Wielka uciecha ieſt, gdy obſituiący w cnotę, do ſiebie tak mowić może,
„ choćby kto wſzedł w ſerce me,
„ i wſkroś przeniknął, nic tam
„ nie znaydzie, coby na ſmu-
„ tek lub na zgubę bliźniego dą-
„ żyło, nie dla zemſty, lub gnie-
„ wu kary godnego, nie bun-
„ ta-

„ tami, nowościami, albo od-
„ szczepieństwem zmazanego, nic
„ niewiernością zeszpeconego; w
„ sobiem żył zawsze, wszystkie
„ me chęci we mnie zawierały
się. Nic iawnie nie czyń; miałem za gwiazdę żeglarską.

Dla czego W. M. Pan staray się, aby iasność cnot W. M. Pana, cały okrąg w ktorym zostaiesz oświecała. Niechciał Bog dać Rzymianom Nieba, bo poganie byli, dał zaś rząd świata iż naybardziey w cnocie się kochali.

Alexander nie tak się wsławił iż podbił Indow, iako iż zachęcaiącą kształtney urody Daryusza Corę odgonił; bo wprzod tylko tych zwyciężył, ktorzy od niego

ſłabſi byli, potym zaś ſiebie ſamego i zwyciężce Indow zwyciężył i uśmierzył.

Człowiek z cnotą związek maiący, cały świat za Oyczyznę uważa, na Boga zaś iako na świadka, a Sędziego ſwych dzieł i myśli zapatruieſie; tak ſwe uczynki działa, niby ie cały świat ſłyſzał i widział, tych zaś domyſł dochodził. Ani zaiſte naymnieyſzemu grzechowi nie otwiera bramy, bo ſię obawia aby ich więcey nie weſzło, ktore ukrywaią ſię. Wiele z ſamych właſności korzyſta, przez rożne ſzkaradności wypuſzczaiące promienie, gdy ſam zawſze nie ſkażytelnym zoſtaie, woli zginąć niż na niepoczciwy zezwolić uczynek; Nieobawia ſię innych bardziey

niż

niż siebie, i nieośmiela się bardziey doczynienia złe, choćby utaiło się, lub się wyiawiło. Bo choć złe czyny utaić można, nigdy iednak ostrożnym nie czynią, na coż się przyda przestępnikowi innych oczu unikać, gdy siebie uniknąć się niemoże.

Ludzie kochaią złe w sobie, nikt iednak w drugim nie kocha; i choć kto być przyiacielem grzechu może, nikt iednak grzesznika nie kocha. Jesteśmy wspołuczestnikami wieku żelaznego, kiedy pobożność nawygnanie posłana, szczerość odrzucona, obciężone Konary cnot kwiatami, są wycięte: tak iest trudno i rzadko temi czasy człowieka prawdziwie, dobrego wynaleść iak niegdyś

wier-

wierſzopisa w Platonowey Szkole.

Cnota ieſt to duch, ktory umyſł niezwyciężonym czyni, i ſzczęściu niedozwala ſzkodzić. Gdy albowiem Zenonowi doniesiono że iego dobra wſzyſtkie w niwco ſię obrociły. Dobrze ieſt rzecze: ſzczęście chce mnie mądrym i światu okazałym uczynić: nic przewyżſzyć tego nie może, ktory ſzczęście przewyżſza: żadne nieſzczęście mądrego i cnotliwego nieporuſza z mieyſca.

Cnota ma piękny tron na ktorym we wſzyſtkie ſzczęścia przypadki przybiera ſię; pobozni i dobrzy naywięcey tego wieku przeciwności ponoſzą; lecz cnota iak ſłońce poſtępuie bez zwłoki w

ſwym

ſwym działaniu, chociaż powietrze ieſt zwichrzone. Człowiek zaś niecnotliwy i ſwych myśli obawia ſię, i iezli w ſiebie weyrzy, nic inſzego nieznayduie tylko pożądliwość, łakomſtwo i pychę.

Reſzta w naſtępuiącym Monitorze.